

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT, OPENBARE WERKEN, VLAAMSE RAND, TOERISME EN
DIERENWELZIJN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: ONTWERP VAN DECREET HOUDENDE DE TOTSTANDBRENGING VAN DE WERKVENNOOTSCHAP NV VAN PUBLIEK RECHT – DEFINITIEVE GOEDKEURING

1. SITUERING

Op 11 maart 2016 ging de Vlaamse Regering akkoord met de oprichting van een projectvennootschap infrastructuurwerken 'De Werkvennootschap' (VR 2016 1103 DOC.0217/1BIS).

Op 15 juli 2016 verleende de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet houdende de totstandbrenging van De Werkvennootschap nv van publiek recht en de bijhorende memorie van toelichting. De Vlaamse Regering nam ook akte van het voorgelegde business plan van De Werkvennootschap, zodoende doorstart te geven aan Via-Invest Vlaanderen NV door de oprichting van De Werkvennootschap volgens de in de nota van 15 juli 2016 beschreven principes.

Dienaangaande werd de minister bevoegd voor het mobiliteitsbeleid, de openbare werken en het vervoer:

- gelast om over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA) binnen een termijn van 30 dagen;
- gemachtigd om te beoordelen of voornoemde adviezen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;
- gelast over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat in de genoemde adviezen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

2. ADVIEZEN

Op 2 september 2016 bracht MORA een advies uit over het voorontwerp van decreet (zie bijlage 3). Op 5 september 2016 heeft de SERV zich aangesloten bij het advies van de MORA(zie bijlage 4). Na ontvangst van deze adviezen werd een vergadering bij MORA georganiseerd zodat verdere toelichting gegeven kon worden over De Werkvennootschap.

Op basis van de adviezen en de verdere gesprekken bij MORA oordeelde de minister, binnen het mandaat van de Vlaamse Regering, om zonder aanpassing van de door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst advies bij de Raad van State aan te vragen. Dit advies werd aangevraagd op 16 september 2016.

3. ADVIES MORA

Hierna worden de belangrijkste elementen uit het advies van de MORA vermeld met een reactie en verduidelijkingen die daarop kunnen geformuleerd worden.

- *De MORA mist de motivatie waarom Via-Invest en Lijninvest hun taken niet meer kunnen opnemen.*

Zowel Lijninvest als Via-Invest gaan uit van participatieve PPS-en (hun doel was het actief participeren in PPS). Overheidsparticipaties blijken echter niet langer mogelijk te zijn indien gestreefd wordt naar ESR-neutraliteit (Eurostat). Het business model dat Via-Invest en Lijninvest onderschrijven (met name kapitaal investeren in projecten en met de opbrengsten daaruit nieuwe projecten uitwerken) vervalt. Echter, het contractuele PPS model blijft een volwaardig alternatief om projecten te realiseren. In dat kader, zal het PPS Kenniscentrum zijn adviserende rol blijven spelen. Daarenboven is vastgesteld dat de omstandigheid dat zowel Lijninvest als Via-Invest structuren naar privaat recht waren hun activiteiten in een aantal opzichten beperken. Bijvoorbeeld kunnen zij niet zelf tot onteigening of tot bevelen tot verplaatsing van nutsleidingen overgaan. Doordat De Werkvennootschap, in haar hoedanigheid van rechtsopvolger van Via-Invest, de rechtsvorm van een NV van publiek recht aanneemt, wordt dit nu wel mogelijk.

- *De MORA stelt zich vragen bij het uitgebreid mandaat en de plaats van de projectvennootschap in het beleidsproces.*

De rol van De Werkvennootschap is uitvoerend. De beleidslijnen worden bepaald door de verantwoordelijke minister en de Vlaamse Regering. De Werkvennootschap dient uiteraard te passen in het besliste beleid, inclusief het Mobiliteitsplan Vlaanderen. De Werkvennootschap is een uitvoerende, projectgerichte entiteit.

- *De MORA stelt de vraag om zeker de verhouding en de hiërarchie tussen De Werkvennootschap en BAM NV te verduidelijken.*

BAM werd bij haar oprichting via decreet een specifieke taak toegewezen, met name het bevorderen van de mobiliteit in de Antwerpse regio. De Werkvennootschap heeft als opdracht het realiseren en het faciliteren van complexe mobiliteitsinfrastructuur van strategisch belang binnen de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest voor het Vlaamse Gewest en publiekrechtelijke rechtspersonen.

- *De MORA gaat er vanuit dat De Werkvennootschap het beleidsproces volgt dat is opgenomen in het decreet op de complexe projecten. Hij mist in het voorontwerp van decreet zowel impliciet als expliciet verwijzingen naar dit decreet.*

De Werkvennootschap is uiteraard onderworpen aan de bestaande wetten en decreten. Derhalve zal De Werkvennootschap rekening houden met het decreet complexe projecten. Een expliciete verwijzing naar dit decreet is evenwel niet noodzakelijk en zelfs niet wenselijk. Overeenkomstig de adviespraktijk van de afdeling wetgeving van de Raad van State is het immers afgeraden om te verwijzen naar teksten die in elk geval van toepassing zijn. Voor alle duidelijkheid kan hier worden

bevestigd dat elk project geanalyseerd zal worden op het procedureel kader en waar toepasselijk, zal het decreet complexe projecten worden toegepast.

- *De MORA wenst te weten hoe de controle van de Vlaamse Regering zal verlopen op de projecten die aan De Werkvennootschap toegewezen zijn.*

Een aantal mechanismes verzekeren de controle door de Vlaamse Regering op de projecten:

1. Via de raad van bestuur en de algemene vergadering van De Werkvennootschap;
2. De samenwerkingsovereenkomst met het Vlaams Gewest;
3. Wettigheidstoezicht via de regeringscommissarissen;

Ook zullen de projecten voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering zodat project per project de nodige middelen kunnen vastgelegd worden. De projecten van Via-Invest en Lijninvest maken vandaag ook reeds deel uit van de jaarlijkse rapportering aan het Vlaams Parlement met betrekking tot alternatieve financiering. Dit zal voor de projecten van De Werkvennootschap met betrekking tot alternatieve financiering niet anders zijn.

Ten slotte dienen de statuten van De Werkvennootschap (inclusief iedere statutenwijziging) door de Vlaamse Regering worden goedgekeurd.

Er is dus vast te stellen dat De Werkvennootschap in (veel) grotere mate aan toezicht onderworpen zal zijn dan dat bij Via-Invest of Lijninvest het geval was.

- *De MORA stelt zich vragen bij de wenselijkheid en wettelijkheid van samenwerkingsakkoorden of principiële akkoorden met andere gewesten of federale instanties door een projectvennootschap. Gezien de bevoegdheidsverdeling acht de MORA eerst een politieke akkoord nodig vooraleer administratieve entiteiten afspraken kunnen maken over de gewestgrenzen heen. Door de projectvennootschap de mogelijkheid te geven om deze samenwerkingsakkoorden te sluiten geeft de Vlaamse Regering politieke macht aan een administratief vehikel. Los van de wettelijkheid vindt de MORA dit deontologisch niet correct.*

De samenwerkingsovereenkomsten waarvan sprake is, zijn geen samenwerkingsakkoorden, in de betekenis die artikel 92bis BWHI daaraan geeft. De MORA schijnt dat verkeerd begrepen te hebben. De samenwerkingsovereenkomsten waarvan sprake is zullen steeds betrekking hebben op de verwezenlijking van specifieke projecten die door de Vlaamse Regering of door andere Vlaamse publieke rechtspersonen aan De Werkvennootschap worden toegewezen; in die zin geeft de Vlaamse Regering geen politieke macht aan een administratief vehikel, want is De Werkvennootschap op het ogenblik van toewijzing gemandateerd door de Vlaamse Regering of door een andere publieke rechtspersoon. Er is niet uit te sluiten dat in het kader van zo'n opdracht samenwerkingsovereenkomsten met andere rechtspersonen, zoals bijvoorbeeld het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zullen worden gesloten. Het spreekt echter voor zich dat daarbij voorafgaandelijk door het Vlaamse Gewest de bevoegdheidsverdelende regels zoals die door en krachtens de Grondwet en de bijzondere wetten zijn vastgesteld, zullen worden nageleefd.

- *De MORA vraagt zich af hoe het toekennen van een apart personeelsstatuut voor De Werkvennootschap zich verhoudt tot de acties van de minister-president om alle entiteiten van de Vlaams overheid onder hetzelfde personeelsstatuut te plaatsen. Ook vraagt de MORA zich af waarom de detachering van personeelsleden niet kan gebeuren onder de huidige mogelijkheden van arbeidsmobiliteit binnen het Vlaamse personeelsstatuut.*

Het aantrekken van gespecialiseerd personeel maakt het nodig een aangepaste regeling te voorzien, zoals dit ook bij andere Vlaamse entiteiten het geval is. De huidige mogelijkheden om personeel ter beschikking te stellen zijn steeds beperkt in de tijd. Gezien de doorlooptijd en de uitvoeringstermijn van de beoogde projecten zeer lang is, en het wenselijk is de opgebouwde expertise te behouden en te valideren, dienen specifieke afspraken m.b.t. ter beschikkingstelling gemaakt te worden. Verder

dient daarbij ook rekening te worden gehouden met het feit dat De Werkvennootschap een bestaande private vennootschap voortzet, waardoor aangepaste bepalingen aangewezen zijn.

- *De MORA vindt het vreemd dat de inkomsten uit de kilometerheffing enkel in de memorie van toelichting zijn opgenomen en niet in het decreet. Ook de Inspectie van Financiën verwijst in zijn advies naar de inkomsten uit de kilometerheffing.*

De reden waarom deze financieringsmogelijkheid nog niet is opgenomen in het dispositief, en verder dient te worden onderzocht, is, zoals MORA zelf aangeeft, omdat de kilometerheffing geconcipeerd is als een belasting. Gelet op het beginsel van de universaliteit van de begroting, is de intentie belastinginkomsten bij voorrang aan een entiteit toe te kennen een beleidsintentie. Net als MORA is de Vlaamse Regering immers voorstander van de idee dat de inkomsten die voortvloeien uit de kilometerheffing, dienen te worden geherinvesteerd in de verbetering van de mobiliteitsinfrastructuur. Het is dan ook om die reden dat dit uitdrukkelijk in de memorie van toelichting is opgenomen. Ook is de kilometerheffing nog maar net in werking getreden, en past deze in een complexe structuur van samenwerkingsakkoorden met de andere gewesten. Daarom vergt dit nader onderzoek, zoals ook is aangegeven in de memorie van toelichting. De Vlaamse Regering wenst evenwel niet dat dit onderzoek de vooruitgang in het opzetten van De Werkvennootschap zou vertragen.

4. ADVIES RAAD VAN STATE

Op 18 oktober 2016 bracht de Raad van State – afdeling Wetgeving advies uit over het voorontwerp van decreet houdende de totstandbrenging van De Werkvennootschap nv van publiek recht (zie bijlage 5).

De Raad van State heeft zich in toepassing van art. 84, §3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State beperkt tot het onderzoek van de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

OVERZICHT VAN DE BEMERKINGEN VAN DE RAAD VAN STATE EN HET GEVOLG DAT HIERAAN GEGEVEN WORDT

Art. 3, art. 7, § 1 en art. 8 van het ontwerp:

De Werkvennootschap heeft als opdracht mobiliteitsinfrastructuur te realiseren (artikel 3 van het ontwerp), is ze gemachtigd om werken uit te voeren (artikel 7, § 1, van het ontwerp) en strekt artikel 8 van het ontwerp ertoe De Werkvennootschap vrij te stellen van de in de wet van 20 maart 1991 'houdende regeling van de erkenning van aannemers van werken' bepaalde vereisten, opdat aan die vennootschap opdrachten voor aanneming van werken gegund zouden kunnen worden.

1. Stelling van de Raad van State

Gelet op het voorwerp van de ontworpen regeling en het maatschappelijke doel van De Werkvennootschap, wijst de Raad erop dat het niet uit te sluiten valt dat die vennootschap handelingen stelt waarmee ze in concurrentie treedt met andere marktdeelnemers. Bijgevolg doen de stellers van het ontwerp er goed aan om de thans ontworpen regeling aan te melden bij de Europese Commissie met toepassing van artikel 108, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (aanmelding staatssteun).

2. Repliek van de minister

De opmerkingen van de Raad van State inzake staatssteun kunnen niet bijgetreden worden. Het door de Raad aangenomen uitgangspunt dat niet uit te sluiten valt dat De Werkvennootschap handelingen stelt waarmee ze in concurrentie treedt met andere marktdeelnemers is immers niet correct. De Werkvennootschap is immers een rechtstreekse emanatie van de Vlaamse overheid. De onderlinge relatie is een in-houseverhouding. De Vlaamse overheid controleert De Werkvennootschap op eenzelfde wijze als zij haar eigen diensten controleert en De Werkvennootschap verricht hoofdzakelijk diensten ten behoeve van de Vlaamse overheid. De Werkvennootschap zal zelf geen mobiliteitsinfrastructuur realiseren of werken uitvoeren maar daarvoor uitsluitend beroep doen op derden die met toepassing van de overheidsopdrachtenreglementering gekozen worden. De infrastructuur die De Werkvennootschap zal realiseren en ter beschikking zal stellen, is niet bedoeld om commercieel te worden geëxploiteerd, en zal na realisatie ervan aan andere publieke rechtspersonen (zoals het Agentschap Wegen en Verkeer of De Lijn) worden overgedragen. Derhalve neemt de Werkvennootschap enkel algemene maatregelen van overheidsbeleid en verricht zij zelf geen economische activiteit, waardoor zij in concurrentie treedt met andere marktdeelnemers.

Dit werd in deze zin verder verduidelijkt in de memorie van toelichting.

Art. 3 van het ontwerp:

“Art. 3. De Werkvennootschap heeft als opdracht mobiliteitsinfrastructuur binnen de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest te realiseren en te faciliteren, met inbegrip van het ontwerpen, financieren, bouwen en, in voorkomend geval, het onderhouden of beheren van die infrastructuur. De Werkvennootschap heeft tot taak om overleg, participatie en communicatie met de burgers en het middenveld te organiseren. De Werkvennootschap treedt daarbij in beginsel op in eigen naam en voor eigen rekening.

Met het oog op de realisatie van de taak, vermeld in het eerste lid, heeft De Werkvennootschap als opdracht studies uit te voeren en acties te ondernemen om de realisatie van mobiliteitsinfrastructuur en het bijhorend flankerend beleid te faciliteren”.

1. Stelling van de Raad van State

De Raad is van oordeel dat de in artikel 3, eerste en tweede lid, van het ontwerp vermelde opdrachten ruim worden omschreven. Zo wordt in algemene termen bepaald dat De Werkvennootschap als opdracht heeft om mobiliteitsinfrastructuur te realiseren en te faciliteren en om acties te ondernemen om de realisatie van mobiliteitsinfrastructuur en het bijhorende flankerende beleid te faciliteren, zonder dat op enige wijze wordt bepaald over welke mobiliteitsinfrastructuur het gaat, welke die acties zijn en wat met “flankerend beleid” wordt bedoeld. Mede gelet op de grote autonomie waarover De Werkvennootschap beschikt, dreigt de ontworpen regeling op gespannen voet te staan met artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 dat onder meer vereist dat de decreetgever de bevoegdheid van de op te richten instelling bepaalt.

De Raad is bovendien van oordeel dat uit de tekst van het artikel 3, derde lid niet kan worden afgeleid of in die bepaling bijkomende opdrachten worden geïmplied die zouden verschillen van de in het eerste en tweede lid van artikel 3 vermelde opdrachten, zoals bv. het realiseren van andere soorten infrastructuur dan mobiliteitsinfrastructuur dan wel of hiermee louter de toekenning wordt bedoeld van specifieke projecten die kaderen in de voormelde opdrachten. In het eerste geval zou het toevertrouwen van dergelijke bijkomende opdrachten bij beslissing van de Vlaamse Regering niet bestaanbaar zijn met artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

2. Voorstel van aanpassing

De opdracht van De Werkvennootschap is het realiseren en faciliteren van complexe mobiliteitsinfrastructuur van strategisch belang en werd als dusdanig in dit artikel verduidelijkt.

De delegatie aan de Vlaamse Regering is verantwoord aangezien deze beperkt is tot het toekennen van opdrachten aan De Werkvennootschap die kaderen binnen de in artikel 3, eerste en tweede lid, geformuleerde opdracht. De Vlaamse Regering kan dus slechts opdrachten toekennen aan De Werkvennootschap die zich situeren binnen het realiseren en faciliteren van mobiliteitsinfrastructuur, met inbegrip van het ontwerpen, financieren, bouwen en, in voorkomend geval, het onderhouden of beheren van die infrastructuur.

In het licht van deze bemerkingen van de Raad wordt het artikel 3 als volgt aangepast.

“Art. 3. De Werkvennootschap heeft als opdracht binnen de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest complexe mobiliteitsinfrastructuur van strategisch belang te realiseren en te faciliteren voor het Vlaamse Gewest en publiekrechtelijke rechtspersonen, met inbegrip van het ontwerpen, financieren, bouwen en, in voorkomend geval, het onderhouden of beheren van die infrastructuur. De Werkvennootschap heeft eveneens als opdracht om daarbij overleg, participatie en communicatie met de burgers en het middenveld te organiseren. De Werkvennootschap faciliteert het flankerend beleid. De Werkvennootschap treedt in beginsel op in eigen naam en voor eigen rekening. De Werkvennootschap sluit met het doel bedoeld in dit lid overeenkomsten met het Vlaamse Gewest en de betrokken publiekrechtelijke rechtspersonen.

Met het oog op de realisatie van de taak, vermeld in het eerste lid, heeft De Werkvennootschap als opdracht studies uit te voeren.”

Art. 4 van het ontwerp:

“Art. 4. Als dat bijdraagt tot de realisatie van het maatschappelijk doel van De Werkvennootschap, vermeld in artikel 3, zijn het Vlaamse Gewest en De Werkvennootschap gemachtigd om onderling of met derden vennootschappen, verenigingen, samenwerkingsverbanden en andere entiteiten, al dan niet met rechtspersoonlijkheid, op te richten of er rechtstreeks of onrechtstreeks in deel te nemen.”

1. Stelling van de Raad van State

De Raad is de mening toegedaan dat voor het Vlaamse Gewest deze bepaling slechts een parafrase vormt van artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, en dus overbodig is. De verwijzing naar het Vlaamse Gewest zou bijgevolg moeten komen te vervallen.

Voor zover die bepaling de mogelijkheid zou inhouden voor De Werkvennootschap om zonder meer zelf een publiekrechtelijke instelling op te richten, voldoet die machtiging niet aan artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Uit dat artikel volgt immers dat de essentiële aspecten van het statuut van een dergelijke instelling door de decreetgever zelf moeten worden vastgesteld, zodat de oprichting ervan niet kan worden overgelaten aan De Werkvennootschap.

2. Repliek van de minister en voorstel van aanpassing

In tegenstelling tot wat de Raad van State heeft voorgesteld in randnr. 7.4 tweede lid, is de verwijzing naar het Vlaamse Gewest niet weggelaten. Het wordt immers wenselijk geacht om te verduidelijken dat het Vlaamse Gewest bevoegd is om een private vennootschap op te richten die voldoet aan de voorwaarden die zijn uiteengezet in artikel 4, eerste lid, mits machtiging hiertoe door de Vlaamse Regering. Dezelfde regel wordt ook voorzien voor De Werkvennootschap.

Naar aanleiding van de opmerking van de Raad van State in randnummer 7.4, derde lid van zijn advies van 18 oktober 2016, kan worden bevestigd dat deze bepaling niet tot doel heeft om De Werkvennootschap te machtigen om zelf een publiekrechtelijke instelling op te richten.

Aldus luidt het artikel 4 als volgt:

“Art. 4. Als dat bijdraagt tot de realisatie van het maatschappelijk doel van De Werkvennootschap, vermeld in artikel 3, kunnen het Vlaamse Gewest en De Werkvennootschap bij besluit van de Vlaamse Regering gemachtigd worden om onderling of met derden vennootschappen, verenigingen, samenwerkingsverbanden en andere entiteiten, al dan niet met rechtspersoonlijkheid, op te richten of er rechtstreeks of onrechtstreeks in deel te nemen.”

Art.5, § 4 van het ontwerp:

“Art. 5, § 4. Na machtiging door de Vlaamse Regering kan De Werkvennootschap in eigen naam en voor eigen rekening onroerende goederen onteigenen die nodig zijn voor de uitvoering van haar opdrachten. De onteigeningen worden uitgevoerd overeenkomstig de wettelijke of decretale regels voor de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemene nutte.

1. Stelling van de Raad van State

Luidens artikel 5, § 4, van het ontwerp kan De Werkvennootschap in eigen naam en voor eigen rekening onroerende goederen onteigenen die nodig zijn voor de uitvoering van haar opdrachten. Die onteigeningen worden uitgevoerd “overeenkomstig de wettelijke of decretale regels voor de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigeningen ten algemene nutte”. Uit de memorie van toelichting blijkt dat “[d]e spoedprocedure geregeld in artikel 5 van de wet van 26 juli 1962 betreffende de onteigeningen ten algemene nutte en de concessies voor de bouw van autosnelwegen [lees: betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemene nutte]” wordt bedoeld.

Zodoende lijkt geen rekening te worden gehouden met het voorontwerp van decreet ‘betreffende onteigening voor het algemeen nut’ waaromtrent de Raad van State op 13 september 2016 advies 59.790/1/V heeft gegeven. Naar luid van artikel 120, 4°, van dat ontwerp wordt de voormelde wet van 26 juli 1962 opgeheven. Indien ervan wordt uitgegaan dat dat ontwerp eerder doorgang zal vinden dan het thans voorliggende ontwerp, is de Raad van oordeel dat de laatste zin van artikel 5, § 4, van dit ontwerp dan ook moet worden vervangen door het volgende:

“De onteigeningen worden uitgevoerd overeenkomstig de bepalingen van het Vlaams Onteigeningsdecreet van ...”¹ In het andere geval moet het voorontwerp van decreet ‘betreffende onteigening voor het algemeen nut’ worden aangevuld met een wijzigingsbepaling van artikel 5, § 4, van het aan te nemen decreet. In elk geval moet in artikel 6 van het voormelde voorontwerp van decreet tevens gewag worden gemaakt van De Werkvennootschap.

2. Voorstel van aanpassing

Zoals de Raad van State terecht opmerkt, wordt thans een voorontwerp van decreet betreffende onteigening voor het algemeen nut voorbereid. Vanaf het ogenblik dat dat ontwerp van decreet in werking treedt, zal deze bepaling verwijzen naar de regels zoals voorzien door dat decreet. Het dispositief is daarom thans dynamisch geformuleerd.

Aldus luidt artikel 5, § 4, van het ontwerp als volgt:

¹ Zie bv. Artikel 91 van het ontwerp van decreet ‘betreffende onteigening voor het algemeen nut’.

“Art. 5,§4. Na machtiging door de Vlaamse Regering kan De Werkvennootschap in eigen naam en voor eigen rekening onroerende goederen onteigenen die nodig zijn voor de uitvoering van haar opdrachten. De onteigeningen worden uitgevoerd overeenkomstig de wettelijke of decretale regelsinzake onteigening ten algemenen nutte.”

Art.5, §5 van het ontwerp:

“Art. 5, §5. Het recht van wederoverdracht, vermeld in artikel 23 van de wet van 17 april 1835 op de onteigening ten algemenen nutte, is niet van toepassing op de onteigeningen die met toepassing van paragraaf 4 worden doorgevoerd als die gronden door De Werkvennootschap zelf of door derden met wie De Werkvennootschap ter zake overeenkomsten sluit, gebruikt worden voor de opdrachten, vermeld in artikel 3.”

1. Stelling van de Raad van State

De Raad is van oordeel dat artikel 5, § 5, van het ontwerp dient te worden weggelaten. Het recht van wederoverdracht wordt immers geregeld in het voormelde voorontwerp van decreet ‘betreffende onteigening voor het algemeen nut’.

De gemachtigde erkende overigens dat, mede gelet op arrest nr. 132/2014 van het Grondwettelijk Hof van 25 september 2014, er geen reden is om niet in een recht van wederoverdracht te voorzien.

2. Voorstel van aanpassing

Gevolg gevend aan de opmerkingen van de Raad van State werd een beperking van het recht van wederoverdracht (op basis waarvan de voormalige eigenaars van gronden hun gronden opnieuw kunnen aankopen), die uit andere decretale teksten was opgenomen, weggelaten.

Derhalve wordt artikel 5, § 5 geschrapt.

Art.6, derde lid van het ontwerp:

“Art.6. De Vlaamse Regering kan aan de personeelsleden van De Werkvennootschap de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie toekennen. Onverminderd de plichten van de officieren van gerechtelijke politie zijn de door de Vlaamse Regering aangewezen personeelsleden van De Werkvennootschap belast met het toezicht op de naleving van de verordeningen, vermeld in het eerste lid.”

1. Stelling van de Raad van State

Luidens artikel 6, derde lid, van het ontwerp kan de Vlaamse Regering de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie toekennen aan de personeelsleden van De Werkvennootschap.

Krachtens artikel 11, derde lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 kunnen de decreten de hoedanigheid van agent of officier van gerechtelijke politie toekennen aan de beëdigde ambtenaren van de betrokken gemeenschaps- of gewestregering of van openbare instellingen die onder hun toezicht ressorteren. Uit die bepaling vloeit vooreerst voort dat het de decreetgever is die ter zake moet optreden. Voorts kan, behoudens toepassing van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, enkel aan beëdigde ambtenaren – statutaire personeelsleden dus –, en niet aan gelijk welk personeelslid, de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie worden toegekend.

Voor zover het de bedoeling zou zijn om (ook) contractuele personeelsleden aan te stellen bij De Werkvennootschap, en om aan hen de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie toe te kennen, merkt de Raad op dat een beroep op de impliciete bevoegdheden in dit geval slechts noodzakelijk kan worden geacht voor de uitoefening van de eigen bevoegdheden wanneer zou

kunnen worden aangetoond dat het onmogelijk is om (voldoende) gekwalificeerde statutaire personeelsleden aan te wijzen die kunnen worden belast met de uitoefening van het toezicht op de naleving van de verordeningen die de Vlaamse Regering uitvaardigt voor de infrastructuur waarop De Werkvennootschap een zakelijk recht heeft of die door haar wordt beheerd. Bovendien zal ook moeten worden aangetoond dat het voor het toezicht op de naleving van die verordeningen noodzakelijk is aan eigen contractuele personeelsleden van De Werkvennootschap de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie toe te kennen en dat het toezicht door de politiediensten te dien aanzien niet volstaat.

2. Repliek van de minister en voorstel van aanpassing

De opmerking van de Raad van State in randnr. 8 van zijn advies, kan niet worden gevolgd.

Volgens de Raad zou uit de bewoordingen van artikel 11, derde lid, 1° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen volgen dat de hoedanigheid van officier van de gerechtelijke politie slechts zou kunnen worden toegekend *“aan beëdigde ambtenaren – statutaire personeelsleden dus –, en niet aan gelijk welk personeelslid”*. De interpretatie van de Raad dat de bewoordingen *“beëdigde ambtenaren”* slechts zou kunnen duiden op *“statutaire personeelsleden”* volgt niet uit de bijzondere wet, noch uit de memorie van toelichting hierbij. Uit de adviespraktijk van de Raad van State blijkt overigens net dat *“beëdigde ambtenaar”* in principe ook betrekking kan hebben op een contractueel personeelslid. Beëdigd slaat op het feit dat deze persoon de eed moet afleggen om officier van de gerechtelijke politie te worden, niet op de eed van statutair ambtenaar (Zie bijvoorbeeld het advies van de Raad van State nr. 25.969/2 van 26 mei 1997 bij het voorontwerp van decreet *“relatif à la surveillance et au contrôle des législations relatives à la politique de l’emploi ainsi qu’à la reconversion et au recyclage professionnels”*, Parl. St. W.Parl. 1997-1998, nr. 319/1, en het advies van de Raad van State nr. 30.316NR/4 bij het voorontwerp van decreet *relatif à la promotion de la santé dans la pratique du sport en Communauté française*, Parl. St. Fr. Gem. Parl. 2000-2001, nr. 128/1). Bijgevolg kunnen ook contractuele personeelsleden de hoedanigheid verkrijgen van officier van gerechtelijke politie. De Raad oordeelde in het verleden immers dat contractuele personeelsleden slechts de hoedanigheid kon worden toegekend van officier van de gerechtelijke politie op grond van een specifieke wetskrachtige bepaling. Om te voldoen aan de bij artikel 11 BWHI vereiste van beëdiging, zullen deze personeelsleden voorafgaand aan de uitoefening van hun functie, de eed, in de termen bepaald bij artikel 2 van het decreet van 20 juli 1831 betreffende de eedaflegging bij de aanvang der grondwettelijke vertegenwoordigende monarchie afleggen. De Vlaamse Regering bepaalt de modaliteiten van de eedaflegging met uitzondering van de formule van de eed.

Voorstel van aanpassing:

In artikel 6, derde lid, wordt de volgende aanpassing aangebracht:

Het lid wordt aangevuld met twee zinnen, luidende *“De personeelsleden leggen voorafgaand aan de uitoefening van hun functie, de eed af, in de termen bepaald bij artikel 2 van het decreet van 20 juli 1831 betreffende de eedaflegging bij de aanvang der grondwettelijke vertegenwoordigende monarchie af. De Vlaamse Regering bepaalt de modaliteiten van de eedaflegging met uitzondering van de formule van de eed.”*

Aldus luidt artikel 6, derde lid als volgt:

“De Vlaamse Regering kan aan de personeelsleden van De Werkvennootschap de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie toekennen. Onverminderd de plichten van de officieren van gerechtelijke politie zijn de door de Vlaamse Regering aangewezen personeelsleden van De Werkvennootschap belast met het toezicht op de naleving van de verordeningen, vermeld in het eerste lid. De personeelsleden leggen voorafgaand aan de uitoefening van hun functie, de eed af, in de termen bepaald bij artikel 2 van het decreet van 20 juli 1831 betreffende de eedaflegging bij de

aanvang der grondwettelijke vertegenwoordigende monarchie af. De Vlaamse Regering bepaalt de modaliteiten van de eedaflegging met uitzondering van de formule van de eed."

Art.14 van het ontwerp:

"Art. 14. De algemene vergadering beslist over iedere wijziging van de statuten. De statutenwijziging wordt, behoudens andersluidende bepaling, van kracht op het ogenblik van de bekendmaking van het goedkeuringsbesluit van de Vlaamse Regering, met in bijlage de statutenwijziging, in het Belgisch Staatsblad."

1. Stelling van de Raad van State

De Raad is van oordeel dat het goedkeuringstoezicht op de wijziging van de statuten niet duidelijk blijkt uit de tekst van het ontwerp. Luidens artikel 14 wordt de statutenwijziging, behoudens andersluidende bepaling, "van kracht op het ogenblik van de bekendmaking van het goedkeuringsbesluit van de Vlaamse Regering, met in bijlage de statutenwijziging, in het Belgisch Staatsblad".

Ofschoon het goedkeuringstoezicht op de wijziging van de statuten kan worden afgeleid uit de vermelding van het goedkeuringsbesluit van de Vlaamse Regering, vereist de rechtszekerheid dat de regeling ervan het voorwerp uitmaakt van een afzonderlijke lid van artikel 14. Bovendien zouden de woorden "behoudens andersluidende bepaling" volgende de Raad de indruk zouden kunnen wekken dat niet alle wijzigingen van de statuten aan het goedkeuringsbesluit van de Vlaamse Regering onderworpen moeten worden, wat allicht niet de bedoeling is van de stellers van het ontwerp.

2. Voorstel van aanpassing

M.b.t. deze bepaling wordt de volgende zin aan artikel 14 toegevoegd: "De statutenwijzigingen worden goedgekeurd door de Vlaamse Regering."

Aldus luidt het artikel 14 als volgt:

"Art. 14. De algemene vergadering beslist over iedere wijziging van de statuten. De statutenwijzigingen worden goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De statutenwijziging wordt, behoudens andersluidende bepaling, van kracht op het ogenblik van de bekendmaking van het goedkeuringsbesluit van de Vlaamse Regering, met in bijlage de statutenwijziging, in het Belgisch Staatsblad."

Art. 16, vierde lid van het ontwerp:

"Art. 16. De onafhankelijke bestuurders kunnen alleen worden ontslagen met toepassing van artikel 7, §1, van het decreet van 22 november 2013 betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector."

1. Stelling van de Raad van State

De Raad oordeelt dat uit de memorie van toelichting blijkt dat onafhankelijke bestuurders enkel kunnen worden ontslagen door de algemene vergadering, op voordracht van de raad van bestuur. Bijgevolg moet in artikel 16, vierde lid, van het ontwerp meer specifiek worden verwezen naar artikel 7, § 1, tweede lid, van het decreet van 22 november 2013, waarin wordt bepaald: "Indien de entiteiten, vermeld in artikel 2, § 1, 4°, 6°, 8° en 9°, onder wettelijke bepalingen vallen die de algemene vergadering bevoegd maken voor het ontslag van de bestuurders, worden de onafhankelijke bestuurders ontslagen door de algemene vergadering, op voordracht van de raad van bestuur."

2. Voorstel van aanpassing

In het artikel 16, vierde lid, van het ontwerp wordt specifiek verwezen naar artikel 7, § 1, tweede lid, van het decreet van 22 november 2013.

Aldus luidt dit artikel 16, vierde lid als volgt:

“Art. 16. De onafhankelijke bestuurders kunnen alleen worden ontslagen met toepassing van artikel 7, §1, tweede lid, van het decreet van 22 november 2013 betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector.”

Art. 19, van het ontwerp:

“Art. 19. De raad van bestuur kan overeenkomstig artikel 524bis van het Wetboek van Vennootschappen zijn bestuursbevoegdheden overdragen aan een directiecomité zonder dat de overdracht echter betrekking kan hebben op het algemeen beleid van de vennootschap of op handelingen die conform andere bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen of dit decreet aan de raad van bestuur zijn voorbehouden.

Als een directiecomité wordt opgericht, is de raad van bestuur belast met het toezicht op het directiecomité.”

1. Stelling van de Raad van State

Volgens de Raad is het artikel 19 van het ontwerp niet meer dan een parafrase van artikel 524bis, eerste lid, van het Wetboek van vennootschappen en dient bijgevolg te vervallen.

2. Repliek van de minister

Teneinde alle discussies in dit verband uit te sluiten, is de uitdrukkelijke mogelijkheid om een directiecomité op te richten behouden. Mede gelet op de discussies omtrent de draagwijdte in de rechtsleer omtrent de draagwijdte van de “overdracht” van bevoegdheden van de raad van bestuur aan het directiecomité in de zin van artikel 524bis van het wetboek van vennootschappen, en zonder hier uitspraak over te willen doen, wordt met het uitdrukkelijk opnemen van de bevoegdheid om een directiecomité op te richten, vermeden dat de toekenning van de bevoegdheden aan de raad van bestuur van De Werkvennootschap in artikel 15 van het decreet verkeerdelijk zou worden geïnterpreteerd als een verbod tot “overdracht” van bevoegdheden aan een directiecomité in de zin van artikel 524bis van het wetboek van vennootschappen.

Art. 21, derde lid van het ontwerp:

“Art.21. Artikel 1184 van het Burgerlijk Wetboek is niet van toepassing op de samenwerkingsovereenkomsten, vermeld in het eerste en het tweede lid. De partijen bij de overeenkomst kunnen alleen de uitvoering van de verplichting eisen en, in voorkomend geval, schadevergoeding vragen, onverminderd de toepassing van de bijzondere sancties, vermeld in de samenwerkingsovereenkomst.”

1. Stelling van de Raad van State

Er wordt in een afwijking voorzien op artikel 1184 van het Burgerlijk Wetboek. Het staat aan de stellers van het ontwerp om aan te tonen dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

2. Repliek van de minister

De Raad van State heeft in zijn advies van 18 oktober 2011 opgemerkt dat in de mate dat het ontwerp voorziet in een afwijking voorzien op artikel 1184 van het Burgerlijk Wetboek (artikel 21, derde lid, van het ontwerp), de bevoegdheid van de decreetgever dient te worden verantwoord op basis van de voorwaarden inzake de impliciete bevoegdheden.

Het spreekt voor zich dat de bepaling voorzien in artikel 21, derde lid van het ontwerp, voldoet aan de vereisten van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Zoals hoger reeds werd aangegeven is de bepaling noodzakelijk, gelet op de wet van de continuïteit van openbare dienst. Met name de mogelijkheid die artikel 1184 van het burgerlijk wetboek biedt om ook bij stilzwijgen van de overeenkomst bij de rechter de ontbinding van de overeenkomst te vorderen, moet buiten toepassing worden verklaard.

In elk geval heeft de afwijking een louter marginale weerslag op de federale bevoegdheid. Deze bepaling heeft immers uitsluitend betrekking tot De Werkvennootschap.

De uitsluiting van de toepasselijkheid van het stilzwijgend ontbindend beding van artikel 1184 van het burgerlijk wetboek is trouwens gebruikelijk ten aanzien van overeenkomsten tussen de overheid en verzelfstandigde instellingen, zoals voor de beheersovereenkomsten van de autonome overheidsbedrijven. In de mate dat de federale wetgever het reeds noodzakelijk heeft gevonden om af te wijken van artikel 1184 van het burgerlijk wetboek, kan er niet aan worden getwijfeld dat de bepaling zich leent tot een gedifferentieerde regeling.

Art. 25, van het ontwerp:

“Art. 25. De Werkvennootschap wordt met het Vlaamse Gewest gelijkgesteld voor de toepassing van de wetten en decreten over de indirecte en directe belastingen die onder de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest ressorteren.”

1. Stelling van de Raad van State

In de mate dat De Werkvennootschap handelingen zou stellen waarmee ze in concurrentie treedt met andere marktdeelnemers en voor zover artikel 25 van het ontwerp ook op die handelingen van toepassing zou zijn, is de Raad van oordeel dat die bepaling ertoe leidt dat aan De Werkvennootschap een fiscaal gunstregime wordt verleend dat zou kunnen worden gekwalificeerd als staatssteun in de zin van artikel 107, lid 1, van het VWEU.

2. Repliek van de minister

Er is geen concurrentie met private partijen. Dienaangaande kan eveneens verwezen worden naar de repliek onder art. 3, art. 7, § 1 en art. 8 van het ontwerp die hier eveneens van toepassing is.

Art. 27 van het ontwerp

“Art. 27. De raad van bestuur stelt het administratieve en geldelijke statuut van het personeel van De Werkvennootschap vast, in voorkomend geval, na advies van het conform artikel 18 opgerichte remuneratiecomité.”

1. Stelling van de Raad van State

Artikel 27 van het ontwerp, waarin gewag wordt gemaakt van het “administratieve en geldelijke statuut”, suggereert volgens de Raad dat het personeel van De Werkvennootschap louter zou bestaan uit statutaire personeelsleden. Dat lijkt evenwel te worden tegengesproken in de nota aan de Vlaamse Regering waarin wordt uiteengezet dat “De Werkvennootschap een eigen personeelsbeleid zal voeren en kan beslissen over de inzetbaarheid van haar personeelsleden” en waarin gewag wordt gemaakt van “een specifiek [en] aangepast personeels- en verloningsbeleid”. Er wordt ook in vermeld dat externe adviseurs zouden worden ingeschakeld omdat die noodzakelijk blijven bij piekbelasting of voor het aanleveren van specifieke expertise.

Hieromtrent heeft de Raad vervolgens om nadere toelichting gevraagd, waarop de gemachtigde het volgende verklaarde: “Op dit ogenblik bestaat hierover nog geen uitsluit. Er zijn verschillende mogelijkheden bestudeerd, zo onder meer de terbeschikkingstelling van statutair personeel, het verlop van personeel of het ontslag met mogelijkheid tot wedertewerkstelling. Gelet op de principiële bevoegdheid van de uitvoerende macht heeft de decreetgever met elk van deze mogelijkheden rekening willen houden. De decreetgever wil op dit punt geen voorafname op de door de uitvoerende macht te nemen beslissing doen.”

Uit artikel 27 van het ontwerp vloeit evenwel voort dat niet de Vlaamse Regering, maar wel de raad van bestuur van De Werkvennootschap het statuut van de personeelsleden vaststelt.

Het verlenen van een dergelijke verordenende bevoegdheid aan een openbare instelling is in beginsel evenwel niet in overeenstemming met de algemene publiekrechtelijke beginselen omdat erdoor geraakt wordt aan het beginsel van de eenheid van de verordenende macht en een rechtstreekse parlementaire controle ontbreekt. Bovendien ontbreken de waarborgen waarmee de klassieke regelgeving gepaard gaat, zoals die inzake de bekendmaking en de preventieve controle van de Raad van State, afdeling Wetgeving. Dergelijke delegaties kunnen dan ook enkel worden gebillijkt om praktische redenen en voor zover zij een zeer beperkte of een hoofdzakelijk technische en niet-beleidsmatige draagwijdte hebben, en er mag worden van uitgegaan dat de instellingen die de betrokken reglementering dienen toe te passen of er toezicht op uitoefenen, ook het best geplaatst zijn om deze met kennis van zaken uit te werken.

In dit geval is niet aan die voorwaarden voldaan. Er kan immers niet worden aangenomen dat het bepalen van het administratieve en geldelijke statuut van het personeel van De Werkvennootschap een “technische en niet-beleidsmatige draagwijdte” heeft. Bijgevolg moet de machtiging aan de raad van bestuur van De Werkvennootschap worden weggelaten.

2. Voorstel van aanpassing

In het licht van de opmerking van de Raad van State, wordt de bevoegdheid van de raad van bestuur beperkt tot het vaststellen van arbeidsvoorwaarden van het personeel dat bij De Werkvennootschap wordt tewerkgesteld.

Aldus luidt het artikel 27 als volgt:

“Art. 27. De raad van bestuur stelt de arbeidsvoorwaarden van het personeel van De Werkvennootschap vast, in voorkomend geval, na advies van het conform artikel 18 opgerichte remuneratiecomité.”

Art. 28 van het ontwerp:

“Art. 28. De Vlaamse Regering kan bepalen onder welke voorwaarden bepaalde personeelsleden van de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest of van de rechtspersonen die daarvan afhangen, die door De Werkvennootschap in dienst worden genomen, gerechtigd zijn om weer in dienst te treden bij de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest of de rechtspersonen die daarvan afhangen.”

1. Stelling van de Raad van State

Volgens de Raad komt het overeenkomstig art. 87, §1 BWHI uitsluitend aan de Vlaamse Regering toe om de organisatie en de werking van haar diensten te regelen en mag de decreetgever zich hiermee niet inlaten.

Het komt de decreetgever derhalve niet toe om in te grijpen in de organisatie en de werking van de diensten van de Vlaamse Regering, zoals nochtans in artikel 28 van het ontwerp gebeurt. Die bepaling is bovendien overbodig vermits de Vlaamse Regering op grond van het voormelde artikel 87 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 zelf in een regeling kan voorzien waarbij personeelsleden van de Vlaamse overheid die door De Werkvennootschap in dienst worden genomen, terug kunnen keren naar de diensten van de Vlaamse overheid. De Raad stelt derhalve voor artikel 28 van het ontwerp te schrappen.

2. Voorstel van aanpassing

Het artikel 28 wordt geschrapt.

Art. 30, derde lid van het ontwerp:

“Art. 30. De Werkvennootschap is niet onderworpen aan de bepalingen over de continuïteit van de ondernemingen en het faillissement, en evenmin aan de rechtsregels die betrekking hebben op een toestand van algemene samenloop van schuldeisers.”

1. Stelling van de Raad van State

De Raad is van oordeel dat de decreetgever in beginsel niet kan afwijken van de bedoelde regels van het handelsrecht. Hij zou op dat terrein slechts kunnen treden als hij zich kan beroepen op de impliciete bevoegdheid bedoeld in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Daartoe is vereist dat de aanwending van de impliciete bevoegdheid “noodzakelijk” is voor de uitoefening van de eigen bevoegdheden van de gemeenschap of het gewest. Bovendien moet blijken dat de betrokken aangelegenheid zich tot een gedifferentieerde regeling leent, en dat de weerslag van een afwijkende gemeenschaps- of gewestregeling op de bevoegdheid van de federale overheid slechts marginaal is.

Het staat aan de stellers van het ontwerp om aan te tonen dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

2. Repliek van de minister

Het spreekt voor zich dat de bepaling voorzien in 28, derde lid van het ontwerp, voldoet aan de vereisten van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Er is te herhalen dat de Werkvennootschap een emanatie van de Vlaamse overheid is, aan wie de realisatie van overheidstaken wordt toevertrouwd. Zoals hoger reeds werd aangegeven is de bepaling noodzakelijk, gelet op de wet van de continuïteit van openbare dienst.

In elk geval heeft de afwijking een louter marginale weerslag op de federale bevoegdheid. Deze bepaling heeft immers uitsluitend betrekking tot De Werkvennootschap.

De uitsluiting van de toepasselijkheid van de regels inzake faillissement, continuïteit van ondernemingen en een toestand van algemene samenloop van schuldeisers is trouwens gebruikelijk voor verzelfstandigde entiteiten. In de mate dat de federale wetgever het reeds noodzakelijk heeft gevonden om af te wijken van voornoemde regels, kan er niet aan worden getwijfeld dat de bepaling zich leent tot een gedifferentieerde regeling.

Art. 31, van het ontwerp:

“Art. 31. Voor schulden van de Werkvennootschap die zijn ontstaan vóór de bekendmaking van de besluiten van de algemene vergadering, vermeld in artikel 2, §1 en §2, in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad, staat het Vlaamse Gewest borg.”

1. Stelling van de Raad van State

In dit artikel stelt het Vlaamse Gewest zich borg voor de schulden die zijn ontstaan vóór de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het besluit van de algemene vergadering tot omvorming van de nv Via-Invest tot De Werkvennootschap.

Aangezien het ontwerp niet uitsluit dat De Werkvennootschap handelingen kan verrichten waarmee ze in concurrentie komt met andere marktdeelnemers, doen de stellers van het ontwerp er goed aan om de thans ontworpen regeling aan te melden bij de Europese Commissie met toepassing van artikel 108, lid 3, van het VWEU.

2. Voorstel van aanpassing

Hiervoor kan verwezen worden naar de repliek bij art. 3, art. 7, § 1 en art. 8.

Aangezien de activiteiten van De Werkvennootschap niet economisch van aard zijn vallen zij, zoals de Europese Commissie heeft erkend², buiten het toepassingsgebied van de staatssteunregels. Dat geldt ook voor overheidsfinanciering van de daarmee verband houdende infrastructuur. Om die reden moet ook geen aanmelding bij de Europese Commissie gebeuren.

Om elke verwarring dat bijzondere steun aan de schuldeisers van de bestaande naamloze vennootschap naar privaat recht Via-Invest Vlaanderen, gegeven wordt te vermijden, zal artikel 31 geschrapt worden.

5. SAMENWERKINGSMODEL

Met het oog op het maken van duidelijke afspraken met AWV en De Lijn, werd het samenwerkingsmodel van De Werkvennootschap verder uitgewerkt. Hierbij stonden volgende uitgangspunten centraal:

1. De Werkvennootschap is een nv (van publiek recht), zodat er principieel geen abnormaal of goedgunstig voordeel geleverd kan worden aan andere entiteiten (en dus bvb. gratis overdracht van infrastructuur fiscaal niet aanvaardbaar is);
2. De prioriteit van De Werkvennootschap is infrastructuurprojecten realiseren. Eens opgeleverd, komt het beheer en de exploitatie daarvan in beginsel toe aan AWV en De Lijn. Het al dan niet in eigendom hebben van gronden en infrastructuur is voor De Werkvennootschap van secundair belang.

Het samenwerkingsmodel kan als volgt worden samengevat:

- Met oog op de aanleg van de infrastructuur kent AWV / De Lijn een opstalrecht (of soortgelijk recht) toe aan De Werkvennootschap;
- De Werkvennootschap onteigent in eigen naam bijkomende terreinen;

² Mededeling van de Commissie betreffende het begrip „staatssteun” in de zin van artikel 107, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, PB 2016, C 262/1.

- De Werkvennootschap laat infrastructuur aanleggen door een aannemer, of indien gekozen wordt voor PPS sluit als opdrachtgever een DBFM-overeenkomst met de SPV (met mogelijkheid tot overdracht, indeplaatsstelling of een andere juridische techniek die toelaat dat AWV / De Lijn contractueel de plaats inneemt van De Werkvennootschap);
- De Werkvennootschap zal haar werking financieren via werkingsdotaties, de (technische) advieskosten via investeringstoelagen en de infrastructuur en gronden via voorschotten of leningen vanuit het Vlaams Gewest;
- Bij oplevering staat De Werkvennootschap de infrastructuur af aan AWV / De Lijn mits betaling van een vergoeding waarover nadere afspraken worden opgenomen in de Samenwerkingsovereenkomst:
 - Reguliere werken:
 - AWV / De Lijn betalen vergoeding die marktconform is en o.m. infrastructuurkosten, gronden, studiekosten en financieringskosten dekt;
 - De vergoeding van AWV / De Lijn wordt gedragen door het Vlaams Gewest en heeft ESR-matig geen impact aangezien de opbouw van de infrastructuur reeds gedragen wordt door De Werkvennootschap en er bij overdracht een transfer is tussen interne entiteiten;
 - Voorfinanciering van De Werkvennootschap door het Vlaams Gewest evt. via voorschotten / lening met compensatie / inbetalinggeving. Aandachtspunt hierbij is dat de financieringskost tussen het Vlaams Gewest en De Werkvennootschap een invloed heeft op de vergoeding die aan De Lijn / AWV wordt aangerekend. De optimale financieringsvorm dient daarom verder onderzocht te worden.
 - DBFM-overeenkomst:
 - Naast de infrastructuur wordt ook de DBFM-overeenkomst mee overgedragen en AWV / De Lijn treden in de rechten van De Werkvennootschap ten aanzien van de SPV;
 - De periodieke vergoeding wordt door AWV / De Lijn betaald, maar gedragen door het Vlaams Gewest;
 - De concrete financiële en facturatiestromen tussen De Werkvennootschap, AWV / De Lijn en het Vlaams Gewest zijn nader te bepalen in functie van de concrete modaliteiten van een project.

6. SAMENWERKINGSOVEREENKOMSTEN

6.1 Samenwerkingsovereenkomst Vlaams Gewest – De Werkvennootschap

De Werkvennootschap zal met het Vlaamse Gewest een overkoepelende samenwerkingsovereenkomst onderhandelen. Deze zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

6.2 Samenwerkingsovereenkomsten De Werkvennootschap – AWV/De Lijn

Zowel met De Lijn als met AWV werd reeds meerdere malen overlegd op basis van een canvas met de belangrijkste aandachtspunten voor een samenwerkingsovereenkomst. De Werkvennootschap zal met beide partijen een basisovereenkomst onderhandelen om de algemene principes van samenwerking vast te leggen. In een latere fase zullen ook voor de individuele projecten project specifieke overeenkomsten worden afgesloten.

De belangrijkste principes van de basisovereenkomst kunnen als volgt worden samengevat:

- De Werkvennootschap treedt op als projecteigenaar en opdrachtgever in het kader van gunningsprocedures;

- Als beheerder en operator zijn AWV en De Lijn belangrijke stakeholders. Bilateraal overleg wordt ingeschreven om te komen tot een gezamenlijk standpunt binnen het beleidsdomein MOW;
- Voor ieder project richt De Werkvennootschap een multidisciplinair overlegorgaan op waarin de afgevaardigden beslissingsbevoegdheid hebben namens de entiteit die ze vertegenwoordigen;
- De Lijn en AWV erkennen de prioriteit van de projecten van De Werkvennootschap en verbinden zich tot het constructief samenwerken;
- De Werkvennootschap verbindt zich tot het respecteren van technische richtlijnen met het oog op het bewaren van de uniformiteit van de weg, tram en lijn infrastructuur in Vlaanderen;
- De lopende projecten, inclusief de bijhorende contracten met dienstverleners, zullen aan De Werkvennootschap worden overgedragen. De Werkvennootschap zal vanaf dat moment instaan voor de bijhorende kosten;
- Technische experts van De Lijn en AWV zullen advies en ondersteuning leveren op afroep;
- AWV en De Lijn kunnen personeel ter beschikking stellen om vacatures bij De Werkvennootschap in te vullen;
- Principes van vergoeding voor De Werkvennootschap bij overdracht van de projecten aan respectievelijk De Lijn en AWV.

De Werkvennootschap zal zakelijke rechten krijgen van De Lijn en AWV waarop De Werkvennootschap infrastructuur zal realiseren. De eigendommen van De Lijn en AWV worden niet overgedragen.

7. PERSONEEL

Inzake personeel is er steeds voor gekozen om voor een slanke structuur te gaan met een beperkt aantal eigen personeelsleden. De Raad van Bestuur van De Werkvennootschap zal de arbeidsvoorwaarden van het personeel vaststellen.

De eigen personeelsleden van De Werkvennootschap zullen vooral contractuele medewerkers zijn. Behoudens die personeelsleden (zoals de personeelsleden die vanuit Via-Invest de overstap maken) zal De Werkvennootschap in een eerste fase beroep doen op personeelsleden die nu al binnen de organisatiestructuur van de Vlaamse overheid actief zijn met terugbetaling van de loonkost zodat ze daar kunnen vervangen worden. Wat de personeelsleden van AWV betreft kan daarvoor, bijvoorbeeld, beroep worden gedaan op functie van projectleider.

8. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Geen wijziging ten aanzien van het principiële goedgekeurde ontwerp van decreet.

9. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Geen wijziging ten aanzien van het principiële goedgekeurde ontwerp van decreet.

10. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Geen wijziging ten aanzien van het principiële goedgekeurde ontwerp van decreet.

11. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar goedkeuring aan het voorliggend ontwerp van decreet houdende de totstandbrenging van De Werkvennootschap nv van publiek recht;
2. gelast de Vlaamse minister, bevoegd voor het mobiliteitsbeleid, de openbare werken en het vervoer, het ontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn

Ben WEYTS

Bijlagen:

1. Ontwerp van decreet
2. Memorie van toelichting
3. Advies MORA
4. Advies SERV
5. Advies Raad van State